

Van Wet op het consumentenkrediet naar Burgerlijk Wetboek

mr. C.H.D.W. van den Borne-Verheijen¹

Vrijwel geruisloos is door de Tweede Kamer een wetsvoorstel aangenomen waarbij de bepalingen van consumentenkrediet, koop op afbetaling, huurkoop en huurkoop van onroerend zaken, gemoderniseerd in een aanvulling van Boek 7 BW zijn opgenomen. In dit artikel wordt een overzicht gegeven van de nieuwe bepalingen in Boek 7 BW ten opzichte van de aloude wetgeving.

1. Inleiding

Op 8 september 2016 heeft de Tweede Kamer wetsvoorstel 34 442 als hamerstuk afgedaan. De Eerste Kamer heeft op 4 oktober 2016 hetzelfde gedaan. Hiermee zijn aloude regelingen met betrekking tot consumentenkrediet, huurkoop, koop op afbetaling en verbruikleen verdwenen en in een nieuw jasje opgenomen in Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Reden genoeg dus om daar wat uitvoeriger bij stil te staan.

De wijzigingen en aanvullingen in Boek 7 BW betreffen in het bijzonder de volgende vier punten:

- De privaatrechtelijke bepalingen van de Wet op het consumentenkrediet (Wck) zijn overgebracht naar het BW.
- De bepalingen van koop op afbetaling en huurkoop van roerende zaken (art. 1576-1576x titel 7A.5A BW) zijn opnieuw gemoderniseerd en omvatten alle gevallen van goederenkrediet van roerende zaken.
- Er is een nieuwe regeling betreffende de huurkoop van onroerende zaken.
- De regeling van verbruikleen van geld (art. 1791-1810 titel 7A.14 BW) is eveneens gemoderniseerd.²

Dit artikel concentreert zich op de overgang van de Wck-bepalingen naar BW. De overige onderdelen zullen in een vervolgartikel aan de orde komen.

2. De Nederlandse geschiedenis van consumentenkredietwetgeving

De Nederlandse geschiedenis van de kredietwetgeving nam een aanvang aan het begin van de 20ste eeuw. In 1932 kwam de Geldschieterswet tot stand. Reden voor de wetgeving was een (inter)nationale

landbouwcrisis, die de Agrarische Depressie (1882-1896) inluide. De oorzaak van deze depressie was met name gelegen in de financiële uitputting als gevolg van te hoge (woeker)rentes die over financieringen in de landbouw, maar ook aan particulieren berekend werden. De Geldschieterswet regelde de gemeentelijke en particuliere kredietverlening. Er werd een maximum gesteld aan de rentetarieven. Tevens werd de Nederlandsche Vereniging voor Volkskredietwezen en Bestrijding van den Woeker opgericht. De gemeentelijke overheid vormde hiermee een alternatief voor de commerciële, veelal particuliere, kredietverstrekkers.

Omdat veel woekeraars vervolgens hun activiteiten verlegden naar koop op afbetaling en huurkoop, was het noodzakelijk om daar eveneens wettelijke regelingen voor te treffen. Om die reden zijn art. 1576-1576x in het BW opgenomen. In 1936 is tevens de Wet op het afbetalingsbedrijf in werking getreden. Hierdoor werd de contractuele (privaatrechtelijke) verhouding tussen koper en verkoper bij koop op afbetaling geregeld en kwamen er publiekrechtelijke voorzieningen voor het afbetalingsbedrijf.

In 1964 trad ter vervanging van de Wet op het afbetalingsbedrijf de Wet op het afbetalingsstelsel (Was) in werking. Op grond van deze wet hadden afbetalingsfinanciers een vergunning nodig en voor afbetalingshandelaren werd een inschrijving bij de Kamer van Koophandel verplicht gesteld. Tevens gaf de Was een wettelijke basis aan de zogenaamde conjunctuurpolitieke maatregelen.

De Geldschieterswet werd in 1976 vervangen door de Wet op het consumptief geldkrediet (Wcgk). Deze wet bevatte bepalingen voor het beroeps- of bedrijfsmatig verlenen van consumptieve geldkredieten. Het doel van de wet was het tegengaan van overkreditering. De bepalingen richtten zich tot gemeentelijke voorschotbanken en particuliere voorschotbanken, welke laatsten volgens de wet een vergunning van de Rijksoverheid (het Ministerie van Economische zaken) nodig hadden.

Tot 1960 werd het geld- en het goederenkrediet aangeboden via redelijk gescheiden marktsegmenten met verschillende aanbieders. Beide soorten kre-

1. Chantal van den Borne-Verheijen is advocaat te Nijmegen en buitenpromovenda RU.

2. *Kamerstukken II 2015/16, 34442*, nr. 3, p. 1-2 (MvT).

dietverstrekkingen kenden ieder een aparte regulering. In de loop van de tijd gingen de beide wetten elkaar steeds verder overlappen. De verhouding tussen de Was en de Wcgc kwamen in een nieuw licht te staan in de zaak *Mavic-Dupree*. De Hoge Raad oordeelde in deze zaak dat op een driepartij-enhuurkooptransactie niet de Was van toepassing was, zoals algemeen werd aangenomen, maar dat de Wcgc van toepassing was.³ Deze uitspraak had als consequentie dat een kredietportefeuille van miljoenen gulden met nietigheid werd bedreigd omdat de financiers geen Wcgc-vergunning hadden. Ondanks dat de Wcgc op dat moment nog een beperkte resterende levensduur had omdat het wetsvoorstel voor de Wck al bij de Tweede Kamer aanhangig was gemaakt, is er gezien het grote financiële belang dat er mee gemoeid was, toch een snelle wettelijke voorziening getroffen om schade voor het bedrijfsleven te voorkomen.⁴

Dat de Was en de Wcgc niet op elkaar afgestemd waren, was al in 1973 reden om een ambtelijke coördinatiecommissie consumptief krediet in te stellen. Dit leidde echter pas in 1990 tot een indiening van een wetsvoorstel ter vervanging van beide wetten door de Wck welke per 1 januari 1992 in werking is getreden. De redenen van de langdurige en moeizame operatie waren erin gelegen dat het bijzonder lastig was om de verschillende beleidsopties, die aan de diverse wetten ten grondslag lagen, met elkaar in overeenstemming te brengen. Het vinden van een juist evenwicht tussen het belang van de consument, het belang van de kredietverstrekker en het algemeen belang bleek niet eenvoudig.⁵

De Wck implementeerde tevens de richtlijn betreffende harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake het consumentenkrediet.⁶ De Wck had het wegnemen van inconsistenties tussen de diverse toepasselijke wetten en het voorkomen van overkreditering als beleidsuitgangspunten. Overkreditering werd tegengegaan door het invoeren van een maximering van de kredietvergoeding (rente) die ook voor tevoren niet gereguleerde kredietverstrekkingen zoals huurkoop en postorderkrediet golden. Daarnaast werd het acceptatiebeleid van kredietgever beïnvloed door de beperking om zakelijke zekerheden te bedingen, de beperkte opeisingsbedingen en een algemene norm van 'goed kredietgeverschap'. Verder werd veel waarde gehecht aan informatievoorziening. Kredietgevers moesten genoegzame inlichtingen inwinnen voordat ze tot kredietver-

strekking konden overgaan en de klant moest uitgebreid voorgelicht worden.

In 2006 is een deel van de Wck opgenomen in de Wet financiële dienstverlening (Wfd).⁷ Deze wet was een kaderwet, waarin de minimumeisen zijn vastgesteld die nodig zijn om het beroep van financiële dienstverlener op bekwame wijze uit te oefenen.⁸ Uit de Wck zijn met name de vergunningsverplichtingen overgeheveld naar de Wfd.⁹ De Wfd was een tussenwet die al in januari 2007 (grotendeels) werd vervangen door de Wet op het financieel toezicht (Wft).

Op 1 januari 2007 is de Wft in werking getreden.¹⁰ Met deze wet is de omzetting van het sectorale toezichtmodel in een functioneel toezichtmodel voltooid. Een aantal ontwikkelingen vormden de aanleiding voor de hervormingen in de toezichtwetgeving. Zo was er een cross-sectorale ontwikkeling van financiële ondernemingen en producten waarbij bijvoorbeeld verzekeraars ook bancaire producten gingen aanbieden ofwel producten werden samengesteld met een bancaire, verzekerings- en beleggingselement. Daarnaast was er als gevolg van een aantal economische crisissen, de nadruk komen te liggen op gedragselementen zoals consumentenbescherming. Ook de toenemende internationalisering van de financiële sector en de ontwikkeling van de profielen van de toezichthouders, vormden aanleiding tot de grote hervormingen in de toezichtwetgeving. Met de invoering van de Wft zijn zeven sectorale wetten vervangen, waaronder de Wet toezicht kredietwezen 1992 (Wtk).

Tot slot is per 1 juni 2011 de Richtlijn Consumentenkrediet¹¹ in een nieuwe titel 7.2A BW geïmplementeerd. De richtlijn beoogt twee zaken. Ten eerste wil de richtlijn bijdragen aan een goede werking van de interne markt en harmonisatie van de nationale wetgeving inzake consumentenkredietovereenkomsten. Ten tweede wil de richtlijn bescherming bieden aan consumenten bij het sluiten van kredietovereenkomsten, teneinde diens vertrouwen niet te schaden en het vrije verkeer van kredietaanbiedingen voor zowel kredietgevers als kredietnemers optimaal te laten functioneren. De implementatie van deze richtlijn in de nationale wetgevingen is een stap richting een uniform Europa op het gebied van consumentenkrediet.

Nu op Europees niveau de regels met betrekking tot het consumentenkrediet voorlopig zijn uitgekristalliseerd, heeft de wetgever de tijd rijp geacht om de overgebleven privaatrechtelijke materie van de Wck alsmede de materie van de koop op afbetaling en de huurkoop in titel 7A.5A BW en de Tijdelijke wet huurkoop onroerende zaken tezamen in een

3. HR 6 februari 1987, ECLI:NL:HR:1987:AG5532, NJ 1987/986, m.nt. J.B.M. Vranken.

4. Wetsvoorstel 4 maart 1988, *Kamerstukken II* 1987/88, 20479, nrs. 1-3.

5. *Kamerstukken II* 1987/88, 19785, nr. 7, p. 2-3 (MvA II) en N.J.H. Huls, *Wet op Consumentenkrediet*, Deventer: Kluwer 1993, p. 15.

6. Richtlijn 87/102/EEG van de Raad van 22 december 1986 betreffende de harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der Lid-Staten inzake het consumentenkrediet (*PbEG* 1987, L 42/48).

7. Wet financiële dienstverlening, *Stb.* 2005, 339.

8. *Kamerstukken II* 2003/04, 29507, nr. 3, p. 17 (MvT).

9. Art. 6 en 9 t/m 29 Wck.

10. Wet op het financieel toezicht, *Stb.* 2006, 475.

11. Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG van de Raad (*PbEU* 2008, L 133/66).

aanvulling van Boek 7 BW te regelen. Een belangrijk punt daarbij is dat zo tegemoet kan worden gekomen aan de behoefte om de bestaande regels te verminderen of te versoepelen en beter op elkaar af te stemmen. Daarbij is vooral gestreefd naar vermindering van dwingend recht, waarbij de bescherming van de consument op een redelijk niveau dient te worden gehandhaafd.¹²

3. Het toepassingsgebied van de regelingen

De huidige bepalingen van consumentenkrediet in de Wck en in het BW, zijn beperkt tot consumentenovereenkomsten. Voor goederenkrediet geldt deze beperking niet. Bij de overgang van Wck naar BW is daarom de vraag opgeworpen of de regelingen met betrekking tot goederenkrediet eveneens beperkt zouden moeten blijven tot consumentenovereenkomsten. Het voordeel daarvan was dat er een samenhangend geheel aan consumentenbescherming zou zijn, dat alleen zag op overeenkomsten met consumenten. Het nadeel was dat er dan geen houvast meer zou zijn voor overeenkomsten op het gebied van koop op afbetaling, huurkoop en als huurkoop op te vatten financiële lease, die met niet-consumenten aangegaan worden. Aangezien het bedrijfsleven belang had bij duidelijkheid over dit soort overeenkomsten is gekozen voor het systeem waarbij de regeling van toepassing is op alle soorten partijen, maar alleen voor consumentenovereenkomsten dwingend is.¹³ Dit systeem sluit tevens aan bij het systeem van andere vergelijkbare titels in Boek 7.

In titel 7.2A BW zijn een aantal nieuwe bepalingen opgenomen die met name zien op de implementatie van de Wck-bepalingen in deze titel. Daarnaast is een titel 7.2B BW toegevoegd, welke ziet op goederenkrediet.

4. Van Wck naar BW

In 2011 is al een aantal bepalingen van de Wck geïmplementeerd in titel 7.2A BW.¹⁴ In het nieuwe wetsvoorstel zijn de resterende civielrechtelijke bepalingen van de Wck heroverwogen en daar waar nodig herzien. Het betreft:

- de € 40.000,- grens;
- de nietigheid van bepaalde bedingen in kredietovereenkomst;
- de beperkingen van de ten hoogste toegelaten kredietvergoeding;
- het al dan niet mogen bedingen van zekerheidsrechten;
- een regeling bij een verbetering van de vermogenstoestand.

12. *Kamerstukken II 2015/16, 34442*, nr. 3, p. 1 (MvT).

13. *Kamerstukken II 2015/16, 34442*, nr. 3, p. 3 (MvT).

14. Art. 4, 30, 32, 37, 38 onderdeel b, 39 en 45 Wck.

5. De € 40.000,- grens

Al in de voorganger van de Wck, de Wcgg, was een grensbedrag opgenomen van aanvankelijk fl. 10.000,- en later fl. 40.000,-. De wet richtte zich op de bescherming van de minder draagkrachtige consument in bredere zin. Bij de invoering van de Wck was het kabinetsstandpunt dat met de nieuwe wettelijke regeling met betrekking tot consumentenkrediet niet meer regels gesteld zouden worden dan uit een oogpunt van openbaar belang noodzakelijk was.¹⁵ Om die reden werd de grens van fl. 40.000,- in de Wck gehandhaafd. Voor grotere kredieten bestond er geen duidelijke maatschappelijke behoefte aan wetgeving. In art. 3 Wck is daarom bepaald dat de wet niet geldt voor krediettransacties waarbij de krediet som meer dan € 40.000,- bedraagt.

Aangezien dit grensbedrag niet op enige Europese richtlijn berustte en de ons omringende landen een dergelijke beperking niet kennen, is de wetgever nagegaan of de € 40.000,- grens ook in de nieuwe wetgeving gehandhaafd zou moeten blijven.

Uit door de wetgever geïnitieerde internetconsultatie is naar voren gekomen dat de praktijk voor consumptieve kredieten beneden de € 40.000,- een andere is dan voor kredieten boven € 40.000,-.¹⁶ Kredieten beneden de € 40.000,- worden met name gebruikt voor consumptieve doeleinden en het krediet moet uit het inkomen kunnen worden terugbetaald. Bij dit soort kredieten past de stringente wetgeving van de Wck waarbij de kredietgever onder andere slechts op beperkte gronden tot tussentijdse opeising van het krediet kan overgaan.¹⁷

Bij kredieten met een krediet som boven de € 40.000,- is er volgens de wetgever veelal sprake van kredietnemers die vermogend en/of ondernemer zijn. Bij deze kredietverstrekking en kredietnemers is er behoefte aan maatwerk. Het inkomen hoeft bij die kredieten niet de allesbepalende factor te zijn, ook zekerheden kunnen van belang zijn.¹⁸ De wetgever is vervolgens per bepaling van de Wck nagegaan in hoeverre de betreffende bepaling ook van toepassing zou moeten zijn voor kredieten boven de € 40.000,-.

Als de grens van € 40.000,- losgelaten zou worden en de stringente Wck-bepalingen voor alle kredieten zouden gelden, dan zou dat concurrentiebeperking in Europees verband tot gevolg hebben. Dit zou een vermindering van het kredietaanbod en een vermindering van de concurrentie betekenen, hetgeen niet in het belang van de consument is.¹⁹ In art. 7:75 lid 1 BW is daarom nauwkeurig aangegeven voor welke van de uit de Wck overgenomen bepalingen de limiet van € 40.000,- wordt gehandhaafd. Deze grens is niet van toepassing bij bedingen die zien op een eenzijdige verzwaaring van verplichtingen (niet zijnde een eenzijdige verhoging van de

15. *Kamerstukken II 1986/87, 19785*, nr. 3, p. 28 en 34 (MvT).

16. *Kamerstukken II 2015/16, 34442*, nr. 3, p. 6 (MvT).

17. Art. 33 sub c Wck. Zie nu art. 7:77 lid 1 onder c BW.

18. *Kamerstukken II 2015/16, 34442*, nr. 3, p. 6 (MvT).

19. *Kamerstukken II 2015/16, 34442*, nr. 3, p. 6 (MvT).

kredietvergoeding), vervroegde opeisbaarheid, het vestigen van pandrecht ofwel een pandrecht dat in plaats komt van een zaak die teniet is gegaan en afgifte van een zaak, waarvan de eigendom is voorbehouden in het kader van de kredietovereenkomst.²⁰ Ten aanzien van de maximale kredietvergoeding waren art. 34-36 Wck van toepassing waarvoor de limiet van € 40.000,- gold. Art. 4:35 Wft ziet eveneens op de maximale kredietvergoeding, doch de Wft kent de grens van € 40.000,- niet. Er is in art. 7:76 BW voor gekozen om het systeem van de Wft te volgen en de limiet los te laten. Dat betekent dat kredietverstrekkers ook voor kredietverstrekking boven de € 40.000,- binnen de grens van de hoogst toegelaten kredietvergoeding moeten blijven. Wel mogen er voor die kredieten onder bepaalde omstandigheden, aanvullende zekerheden bedongen worden.

6. De nietigheid van bedingen in kredietovereenkomst

Art. 33 Wck verklaarde een vijftal bedingen nietig:

- tussentijdse verhoging van de kredietvergoeding;
- nevenovereenkomsten;
- vervroegde opeisbaarheid;
- looncessie;
- bedingen die afwijken van het bepaalde in art. 34-46 Wck.

De eerste vier, zijn in aangepaste vorm in art. 7:77 BW opgenomen. Sub e is opgegaan in de algemene bepaling van art. 7:83 BW op grond waarvan er van het bepaalde in deze afdeling, niet ten nadele van de consument kan worden afgeweken. Dit leidt overigens niet tot nietigheid maar tot vernietigbaarheid. Dat sluit aan bij de overige wetgeving betreffende consumentenbescherming, waarvoor in het BW overal als sanctie vernietigbaarheid voorgeschreven wordt. De achterliggende gedachte daarbij is dat het de consument is die beslist of hij van zijn recht gebruik wil maken.²¹

7. Ten hoogste toegelaten kredietvergoeding

De beperkingen die in art. 34-36 Wck en in het Besluit kredietvergoeding (BKV) waren opgenomen ten aanzien van de ten hoogste toegelaten kredietvergoeding, zijn gehandhaafd in art. 7:76 en 7:77 BW, waarbij het toepassingsgebied is verruimd voor omvangrijke kredieten boven € 40.000,-. De Richtlijn Consumentenkrediet sluit limitering van de kredietvergoeding niet uit en noodzaakt ook niet tot een andere wijze van limitering. Uit het oogpunt van rechtszekerheid verdiende het daar-

om volgens de wetgever aanbeveling om op dit punt zoveel mogelijk bij de huidige praktijk te blijven aansluiten.²² Het BKV wordt om die reden eveneens gehandhaafd.

Wat opvalt is dat de bepaling over de kredietvergoeding ongewijzigd is gelaten. Zo vallen onder de definitie van 'kredietvergoeding' in art. 7:74 sub h BW, nog steeds alle beloningen en vergoedingen, in welke vorm dan ook. Hieronder vallen dus bijvoorbeeld ook de incassokosten. Deze mogen niet separaat gevorderd worden. De gedachte achter handhaving van deze definitie is dat een collectieve verdeling van de incassokosten in plaats van een individuele doorbelasting, past bij de op consumentenbescherming gerichte regeling. Een individuele doorbelasting zou de consument aanzienlijk zwaarder belasten dan de collectieve regeling.²³

Er wordt bovendien geen onderscheid gemaakt tussen variabele- en vaste kredietvergoedingen. Van een specifieke bepaling voor variabele kredietvergoeding leek eerder wel sprake te zijn. Over variabele kredietvergoedingen is immers het nodige te doen geweest.²⁴ Op grond van art. 7:77 BW blijft het mogelijk om eenzijdig de variabele rente te verhogen. Ook in afdeling 1 wordt van de geldigheid van het beding tot eenzijdige wijziging van de rente uitgegaan, zolang binnen de limiet van art. 7:76 BW gebleven wordt. In de memorie van toelichting is daarover opgemerkt dat de verhoging, in het licht van het arrest van de Hoge Raad van 17 juni 1983²⁵, niet zo ver mag gaan dat zij naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is.²⁶ Op vragen van Kamerleden of er naast de maximale kredietvergoeding op jaarbasis niet tevens een totale maximale vergoeding voorgeschreven zou moeten worden, is geantwoord dat dit niet wenselijk was. Een maximering van de kredietvergoeding over de hele periode van het krediet zou als belangrijk bezwaar hebben dat de kredietgever gedwongen zou worden onmiddellijk tot executie-maatregelen over te gaan, wanneer het maximum overschreden dreigt te worden. Er zou dan immers over de periode daarna geen rente meer verschuldigd zijn, waardoor de kredietgever bij nader uitstel geen vergoeding meer over het krediet zou ontvangen.²⁷ Een dergelijke gang van zaken zou in het nadeel van de consument uitpakken. Daarnaast is de achterliggende problematiek, die van overkreditering, reeds geregeld via art. 4:34 Wft en kan de AFM bij evidente misstanden als bedoeld in art. 4:24a lid 3 Wft, ingrijpen. Overigens stuurt de AFM via de zogenaamde Dashboard modules kredietgevers al om geen doorlopend krediet meer te verstrekken.²⁸

22. Kamerstukken II 2015/16, 34442, nr. 3, p. 21 (MvT).

23. Kamerstukken II 2015/16, 34442, nr. 6, p. 4 (NV II).

24. De achtergronden zijn terug te lezen in: C.H.D.W. van den Borne-Verheijen, 'Variabele rente bij consumentenkrediet', *Tijdschrift voor Financieel Recht* 2014, nr. 4.

25. HR 17 juni 1983, NJ 1984, 705.

26. Kamerstukken II 2015/16, 34442, nr. 3, p. 21-22 (MvT).

27. Kamerstukken II 2015/16, 34442, nr. 6, p. 4 (NV II).

28. Zie ook: C.H.D.W. van den Borne-Verheijen, 'Klantbe-

20. Art. 7:77 lid 1 onder a en c, 79, 80 en 81 BW.

21. Kamerstukken II 2015/16, 34442, nr. 6, p. 2 (NV II).

In art. 7:76 BW is art. 34 sub c Wck weggelaten. Deze bepaling zag op de vergoeding die verschuldigd wordt indien de kredietnemer vervroegd aflost. Deze vergoeding treedt in plaats van de vergoeding die bij regelmatige afwikkeling van de transactie verschuldigd is en wordt in het spraakgebruik ook wel aangeduid als 'boeterente'. In art. 12 e.v. BKV werden de ten hoogste toegelaten vergoedingen bij vervroegde aflossing, nader uitgewerkt. In art. 7:68 lid 2-5 BW waren echter al bepalingen opgenomen over vergoeding in geval van vervroegde aflossing. De bepalingen in art. 7:68 BW zijn gebaseerd op art. 16 Richtlijn Consumentenkrediet. De systematiek die in art. 13 BKV werd toegepast, was een andere dan die in art. 7:68 BW gehanteerd wordt bij vervroegde aflossing. Om die reden waren de bepalingen uit het BKV met betrekking tot de vergoeding bij vervroegde aflossing al in 2011 geschrapt.²⁹

8. Het al dan niet mogen bedingen van zekerheidsrechten

Kredietverstrekkers van omvangrijke kredieten boven € 40.000,- hebben meer vrijheid om opeisbaarheid te bedingen en bezitloos pandrecht te vestigen op roerende zaken. De bepaling dat de eigendom van een roerende zaak al overgaat als driekwart van de kredietssom is afbetaald, geldt evenmin voor deze omvangrijke kredieten waarmee goederen zijn aangekocht die hun waarde behouden, zoals kostbare kunstvoorwerpen, juwelen of een dure sportauto. De in het BW opgenomen consumentenbeschermingsbepalingen met betrekking tot consumentenkredietovereenkomsten van titel 7.2A BW, de regeling betreffende algemene voorwaarden, oneerlijke handelspraktijken et cetera blijven ook voor consumenten van deze omvangrijke kredieten, onverminderd van kracht.

9. Een regeling bij verbetering van de vermogenstoestand

Art. 44 Wck op grond waarvan ontbinding alleen door de rechter kon geschieden, is overgenomen in art. 7:82 BW. Lid 2, dat bepaalde dat er bij ontbinding geen verbetering in de vermogenstoestand van een der partijen mag optreden, is nu ondergebracht bij goederenkrediet in art. 7:92 BW. Art. 44 lid 2 Wck is in een paar uitspraken (mede) aangegrepen om vorderingen uit hoofde van verdragingsvergoeding bij consumentenkrediet af te wijzen.³⁰ Art. 44 lid 2 Wck was echter geïnspireerd door art. 1576t BW, dat op huurkoop zag. Deze bepaling had tot doel de consument te beschermen tegen nadelige gevolgen

van de afgifte van de met het krediet gefinancierde zaak. Als de zaak bij verkoop door de kredietgever meer opbrengt dan hetgeen de kredietnemer nog verschuldigd was, dan is de kredietgever verplicht het meerdere te restitueren. Maar ook de consument mag geen voordeel behalen bij afgifte van de zaak.³¹

10. Overige opmerkingen

Er lijkt een onderscheid te zijn tussen de reikwijdte van de Wft en titel 7.2A BW. 'Zachte kredieten', oftewel de kredieten zonder rente en andere kosten, lijken wel onder de reikwijdte van de Wft te vallen en niet onder die van titel 7.2A BW. De wetgever heeft zich er echter niet over uitgelaten of dat ook de bedoeling is.

Zo is in art. 7:74 BW als definitie van geldkrediet opgenomen:

'a. geldkrediet: de kredietovereenkomst waarbij door of vanwege de kredietgever aan de kredietnemer een geldsom ter beschikking wordt gesteld en de kredietnemer aan de kredietgever een of meer betalingen doet.'

Deze definitie sluit aan bij de definitie van 'krediet' in art. 1:1 Wft, welke gebaseerd is op de definitie van 'krediettransactie' in art. 1 sub a 1° Wck.

In art. 7:57 BW is echter een iets andere definitie opgenomen. Daar is 'kredietovereenkomst' gedefinieerd als

'een overeenkomst waarbij een kredietgever aan een consument krediet verleent of toezegt in de vorm van uitstel van betaling, een lening of een andere soortgelijke betalingsfaciliteit, met uitzondering van overeenkomsten voor doorlopende dienstverlening en doorlopende levering van dezelfde goederen, waarbij de consument zolang de diensten respectievelijk goederen worden geleverd, de kosten daarvan in termijnen betaalt.'

In de toelichting bij de eerdere implementatie van een aantal artikelen van de Wck is aangegeven dat de overgebleven bepalingen van de Wck hetzelfde toepassingsgebied krijgen als de bepalingen van titel 7.2A BW (met uitzondering van overeenkomsten betreffende effectenkrediet).³²

Het is de vraag of de definitie van art. 7:57 BW overeenstemt met die van art. 7:74 BW en of beide dezelfde reikwijdte voor ogen hebben. Zo vallen kredieten waaraan geen rente of kosten verbonden zijn, op grond van de definitie in de Wft, onder het toepassingsbereik van de Wft.³³ De Nederlandse

lang centraal bij consumentenkrediet', *Tijdschrift voor Financieel Recht* 2015, nr. 5.

29. *Kamerstukken II* 2015/16, 34442, nr. 3, p. 21 (MvT).

30. Rb. Midden-Nederland, 4 juni 2014, ECLI: RBM-NE:2014:2405, Rb. Midden-Nederland 10 september 2014, ECLI:RBMNE:2014:4800.

31. N.J.H. Huls, *Wet op Consumentenkrediet*, Deventer: Kluwer 1993, p. 110.

32. *Kamerstukken II* 2009/10, 32339, nr. 3, p. 4 (MvT).

33. Zie ook: AFM (z.d.). *Moet de waarschuwing ook worden opgenomen bij kredieten met een effectieve rente op jaar-*

wetgever heeft hier expliciet voor gekozen omdat het volgens de wetgever de vraag blijft of de consument het krediet kan terugbetalen. Om die reden heeft de wetgever de toepassing van bepaalde regels, zoals de kredietwaardigheidstoets, van belang geacht.³⁴ Aangezien de definitie van art. 7:74 BW overeenkomt met de definitie van art. 1:1 Wft zou de indruk gewekt kunnen worden dat afdeling 2 van titel 7.2A BW ook van toepassing is op 'zachte kredieten'. Het is de vraag of dit de bedoeling is van de wetgever.

Op grond van de definitie van 'kredietovereenkomst' in art. 7:57 BW én op grond van art. 7:58 lid 2 onder e BW is de titel 7.2A BW namelijk juist niet van toepassing op leningen zonder rente en andere kosten.

Op zich is een onderscheid tussen de Wft en BW niet heel vreemd, gelet op onder andere het onderscheid tussen privaatrecht en publiekrecht en functiverschillen van de wetgeving. Zo is in art. 4:34 Wft een bepaling opgenomen waarin het verbod op overkreditering is vastgelegd. Bij de overkrediteringsproblematiek kunnen ook leningen waar geen rente of kosten over betaald hoeven te worden, een rol spelen. Het ligt dus voor de hand dat de reikwijdte van de Wft ook op die kredieten ziet. Ook de Wck-artikelen die nu geïmplementeerd zijn in de nieuwe afdeling 2 van titel 7.2A BW hebben echter voorkoming van overkreditering als uitgangspunt. Een aantal bepalingen van deze nieuwe afdeling zou evenzeer ter bescherming van kredietnemers van kredieten zonder rente of kosten moeten gelden. Te denken valt aan de bepalingen voor vervroegde opeisbaarheid in art. 7:77 BW en het verbod op het verstrekken van zekerheden ex art. 7:79 BW. Het zou goed zijn als de wetgever in bijvoorbeeld art. 7:75 BW duidelijkheid verschaft over de toepasselijkheid van deze afdeling voor 'zachte kredieten'.

11. Conclusie

Met het opnemen van de resterende bepalingen van de Wck in het BW is weliswaar een stukje geschiedenis verdwenen, maar is wetgeving op het gebied van consumentenkrediet gemoderniseerd en is de versnipperde wetgeving ondergebracht in één regeling. Deze regeling sluit aan bij Europese wetgeving en bij het systeem van andere vergelijkbare titels in Boek 7 BW, hetgeen de eenduidigheid zowel op Europees, als op nationaal niveau ten goede komt.

basis van 0%? Geraadpleegd op www.afm.nl.

34. J.M. van Poelgeest, *Kredietverstrekking aan consumenten* (serie Recht en Praktijk Financieel Recht, deel FR8), Deventer: Kluwer 2015, p. 19-20.